

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 57 0 Ps 090378 18 Rev
Banjaluka, 06.11.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Darka Osmića, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice Opštine J., koju zastupa OJP u J., protiv tužene MH E RS ZP H na V, AD M.G., koju zastupaju punomoćnici M.M. i L.V., advokati iz M.G., radi isplate, vrijednost predmeta spora: 1.784.482,80 KM, odlučujući o reviziji tužene protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 090378 17 Pž 2 od 27.10.2017. godine, na sjednici održanoj dana 06.11.2018. godine donio je

P R E S U D U

Revizija tužene se usvaja i preinačava presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 090378 17 Pž 2 od 27.10.2017. godine, tako što se žalba tužene usvaja i preinačava presuda Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 090378 16 Ps 2 od 31.5.2017. godine tako što se u cjelini odbija zahtjev tužiteljice da se obaveže tužena da joj na ime naknade za korištenje hidroakumulacijskih objekata isplati iznos od 1.784.482,80 KM, sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka, te obavezuje tužiteljica da tuženju naknadi troškove postupka u iznosu od 23.025,00 KM

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 090378 16 Ps 2 od 31.5.2017. godine tužena je obavezana da tužiteljici isplati ukupan iznos od 1.784.482,80 KM, sa pripadajućim zakonskim zateznim kamatom i to na iznos od 981.751,20 KM od 16.11.2010. godine do isplate, a na ostale mjesečne iznose kako slijedi: na iznos od 16.402,32 KM, za mjesec novembar 2010. godine od 16.12.2010. godine do isplate; na iznos od 34.837,61 KM, za mjesec decembar 2010. godine, od 16.01.2011. godine do isplate; na iznos od 18.133,09 KM, za mjesec januar 2011. godine, od 16.02.2011. godine do isplate; na iznos od 11.059,54 KM, za mjesec februar 2011. godine, od 16.3.2011. godine do isplate; na iznos od 15.892,97 KM, za mjesec mart 2011. godine, od 16.4.2011. godine do isplate; na iznos od 14.029,29 KM, za mjesec april 2011. godine, od 16.5.2011. godine do isplate; na iznos od 17.547,50 KM, za mjesec maj 2011. godine, od 16.6.2011. godine do isplate; na iznos od 13.859,75 KM, za mjesec juni 2011. godine, od 16.7.2011. godine do isplate; na iznos od 8.588,50 KM, za mjesec juli 2011. godine, od 16.8.2011. godine do isplate; na iznos od 7.395,05 KM, za mjesec avgust 2011. godine, od 16.9.2011. godine do isplate; na iznos od 5.744,48 KM, za mjesec septembar 2011. godine, od 16.10.2011. godine do isplate; na iznos od 4.269,13 KM, za mjesec oktobar 2011. godine, od 16.11.2011. godine do isplate; na iznos od 5.440,79 KM, za mjesec novembar 2011. godine, od 16.12.2011. godine do isplate; na iznos od 8.883,77 KM, za mjesec decembar 2011. godine, od 16.01.2012. godine do isplate; na iznos od 7.904,90 KM, za mjesec januar

2012. godine, od 16.02.2012. godine do isplate; na iznos od 6.903,27 KM, za mjesec februar 2012. godine, od 16.3.2012. godine do isplate; na iznos od 21.494,88 KM, za mjesec mart 2012. godine, od 16.4.2012. godine do isplate; na iznos od 23.476,86 KM, za mjesec april 2012. godine, od 16.5.2012. godine do isplate; na iznos od 27.653,42 KM, za mjesec maj 2012. godine, od 16.6.2012. godine do isplate; na iznos od 14.097,11 KM, za mjesec juni 2012. godine, od 16.7.2012. godine do isplate; na iznos od 7.472,06 KM, za mjesec juli 2012. godine, od 16.8.2012. godine do isplate; na iznos od 6.138,25 KM, za mjesec avgust 2012. godine, od 16.9.2012. godine do isplate; na iznos od 5.185,13 KM, za mjesec septembar 2012. godine, od 16.10.2012. godine do isplate; na iznos od 8.078,90 KM, za mjesec oktobar 2012. godine, od 16.11.2012. godine do isplate; na iznos od 8.310,06 KM, za mjesec novembar 2012. godine, od 16.12.2012. godine do isplate; na iznos od 19.701,99 KM, za mjesec decembar 2012. godine, od 16.01.2013. godine do isplate; na iznos od 27.434,39 KM, za mjesec januar 2013. godine, od 16.02.2013. godine do isplate; na iznos od 24.665,11 KM, za mjesec februar 2013. godine, od 16.3.2013. godine do isplate; na iznos od 32.402,45 KM, za mjesec mart 2013. godine, od 16.4.2013. godine do isplate; na iznos od 34.867,55 KM, za mjesec april 2013. godine, od 16.5.2013. godine do isplate; na iznos od 21.310,49 KM, za mjesec maj 2013. godine, od 16.6.2013. godine do isplate; na iznos od 13.851,59 KM, za mjesec juni 2013. godine, od 16.7.2013. godine do isplate; na iznos od 9.541,62 KM, za mjesec juli 2013. godine, od 16.8.2013. godine do isplate; na iznos od 5.650,92 KM, za mjesec avgust 2013. godine, od 16.9.2013. godine do isplate; na iznos od 5.744,72 KM, za mjesec septembar 2013. godine, od 16.10.2013. godine do isplate; na iznos od 4.241,16 KM, za mjesec oktobar 2013. godine, od 16.11.2013. godine do isplate; na iznos od 10.012,37 KM, za mjesec novembar 2013. godine, od 16.12.2013. godine do isplate; na iznos od 10.348,22 KM, za mjesec decembar 2013. godine, od 16.01.2014. godine do isplate; na iznos od 12.225,76 KM, za mjesec januar 2014. godine, od 16.02.2014. godine do isplate; na iznos od 18.442,96 KM, za mjesec februar 2014. godine, od 16.3.2014. godine do isplate; na iznos od 16.541,17 KM, za mjesec mart 2014. godine, od 16.4.2014. godine do isplate; na iznos od 28.749,35 KM, za mjesec april 2014. godine, od 16.5.2014. godine do isplate; na iznos od 45.657,56 KM, za mjesec maj 2014. godine, od 16.6.2014. godine do isplate; na iznos od 20.204,91 KM, za mjesec juni 2014. godine, od 16.7.2014. godine do isplate; na iznos od 16.626,80 KM, za mjesec juli 2014. godine, od 16.8.2014. godine do isplate; na iznos od 19.778,96 KM, za mjesec avgust 2014. godine, od 16.9.2014. godine do isplate; na iznos od 31.046,15 KM, za mjesec septembar 2014. godine, od 16.10.2014. godine do isplate; na iznos od 18.418,95 KM, za mjesec oktobar 2014. godine, od 16.11.2014. godine do isplate; na iznos od 15.667,99 KM, za mjesec novembar 2014. godine, od 16.12.2014. godine do isplate; na iznos od 20.799,90 KM, za mjesec decembar 2014. godine, od 16.01.2015. godine do isplate, te je obavezana tužena da tužiteljici naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 15.661,00 KM.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 090378 17 Pž 2 od 27.10.2017. godine, žalba tužene je djelimično usvojena i prvostepena presuda preinačena tako što je odbijen zahtjev za isplatu naknade za period od 20.09.2002. do 01.12.2007. godine (iznos od 533.112,70 KM) i za period od 01.01.2011. do 01.10.2012. godine (iznos od 251.169,73 KM), te je slijedom toga dosuđeni iznos od 1.784.482,80 KM snižen na iznos od 1.000.200,37 KM i tužena obavezana platiti zakonsku zateznu kamatu od 16.11.2010. godine do isplate na iznos od 448.638,50 KM, umjesto na iznos od 981.751,20 KM.

Preinačena je i odluka o troškovima postupka, sadržana u prvostepenoj presudi, tako što je iznos od 15.661,00 KM, dosuđen prvostepenom presudom, snižen na iznos od 9.211,00 KM, a preko ovog iznosa zahtjev je odbijen.

Obavezana je tužiteljica da tuženoj, na ime naknade troškova sastava žalbe, isplati iznos od 2.177,00 KM, a preko ovog iznosa zahtjev tužene je odbijen.

Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troška sastava odgovora na žalbu. U preostalom dijelu, žalba tužene je odbijena i prvostepena presuda u preostalom dosuđujućem dijelu potvrđena.

Blagovremenom revizijom tužena pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija uvaži i pobijana presuda ukine te predmet vrati drugostepenom sudu na ponovni postupak.

Tužiteljica nije odgovorila na reviziju

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice da se obaveže tužena da joj na ime naknade za korištenje zemljišta koje je potopljeno za potrebe Hidroelektrane B., za period od septembra mjeseca 2002 do decembra mjeseca 2014. godine, isplati ukupan iznos od 1.784.482,80 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Tokom postupka koji je prethodio donošenju pobijane presude, utvrđeno je da je za potrebe izgradnje i rada H B. potopljeno zemljište koje se jednim dijelom nalazi na području Opštine J., u površini od 242.170 m²; da je tužena do izbijanja ratnih dejstava (1992. godine) plaćala naknadu tužiteljici za potopljeno zemljišta; da je tužiteljica nakon toga, 2010. godine, zatražila od tužene da nastavi plaćati predmetnu naknadu i to od septembra mjeseca 2002. godine; da je radi regulisanja ovog pitanja angažovano preduzeće G. iz N.S. koje je izradilo elaborat o pripadajućim površinama zemljišta koje je potopljeno za potrebe rada tužene iz kojeg proizlazi da tužiteljici pripada površina od 7,51 % ukupne površine potopljenog zemljišta (a ostalo se odnosi na opštine, M.G. i BL); da je na osnovu nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke R.B., utvrđena visina zahtjevanje naknade za navedeni period.

Odlučujući o zahtjevu, nižestepeni sudovi su zaključili da se u razrješenju ovog spora imaju primijeniti odredbe Zakona Federacije BiH o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacionih objekata („Službene novine Federacije BiH“ broj 44/02 i 57/09 – u daljem tekstu: Zakon Federacije BiH), a ne Zakon Republike Srpske o naknadama za korištenje prirodnih resursa u svrhu proizvodnje električne energije („Službeni glasnik RS“ broj 85/03 – u daljem tekstu: Zakon RS), jer da se potopljeno zemljište nalazi na teritoriji Federacije BiH, pa se ima primijeniti materijalno pravo mjesta gdje se nekretnina nalazi, što je u skladu sa odredbom člana 18, u vezi sa članom 21. Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 43/82 i 72/82 – u daljem tekstu: ZRSZ), koji se primjenjuje u Republici Srpskoj na osnovu odredbe člana 458. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - dalje: ZPP).

Slijedom toga su visinu naknade utvrdili po navedenom zakonu u iznosu od 1.784.482,80 KM.

Odlučujući o prigovoru zastare, prvostepeni sud je našao da se ima primijeniti opšti, desetogodišnji zastarni rok iz odredbe člana 371. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89 te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05 – u daljem tekstu: ZOO), pa kako se potražuje naknada počev od 2002. godine, a tužba je podnesena 2010. godine, zaključuje da je taj prigovor neosnovan i dosuđuje iznos od 1.784.482,80 KM, sa pripadajućom kamatom, kako je to precizirano u izreci prvostepene presude.

Drugostepeni sud, odlučujući o žalbi tužene, nalazi da se radi o potraživanju koje dospijeva mjesečno i koje zastarijeva za 3 godine od dospelosti svakog pojedinog davanja, kako propisuje odredba člana 372. stav 1. ZOO, slijedom čega zaključuje da je dio potraživanja u zastari, pa odbija zahtjev za isplatu naknade za period od septembra 2002. do decembra 2007. godine (potraživanja starija od tri godine u odnosu na dan podnošenja tužbe, 28.12.2010. godine) i naknadu za period od 01.01.2011. do 01.12.2012. godine (potraživanja čiju isplatu je tužiteljica zatražila preinačenjem tužbe na ročištu održanom 12.11.2015. godine, a koja su starija od tri godine u odnosu na stavljanje zahtjeva).

Odredbom člana 2. i 5. Zakona Federacije BiH propisano je da su javno preduzeće i druga pravna lica koja ostvaruju prihod korištenjem hidroakumulacionog objekta izgrađenog na potopljenom području, dužni plaćati naknadu (po odredbama tog zakona) koja se uplaćuje u budžet opštine ili grada na čijem području je izgrađen hidroakumulacioni objekat. Isto reguliše i odredba člana 3. Zakona RS. Naknada se utvrđuje po osnovu ukupno proizvedenih kWh (kilovatsati) za protekli mjesec, najkasnije do desetog u mjesecu, a plaćanje se vrši do petnaestog u mjesecu (član 4. Zakona Federacije BiH). Isto reguliše i odredba člana 4. stav 2. i 3. Zakona RS, samo se naknada obračunava za period od tri mjeseca. Navedena naknada prema odredbi člana 3. Zakona Federacije BiH i člana 4. stav 1. Zakona RS, iznosi 0,005 KM po proizvedenom kilovatsatu, a od stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona Federacije BiH (objavljen 02.9.2009. godine) ova naknada iznosi 0,01 KM.

Prema tome, radi se o potraživanjima koja proističu iz povremenih davanja koja dospjevaju mjesečno (a po Zakonu RS tromjesečno), odnosno, dospjevaju u tačno određenim vremenskim razmacima koji nisu duži od jedne godine, pa nema sumnje da se radi o povremenim potraživanjima kakva ima u vidu odredba člana 372. stav 1. ZOO i koja zastarjevaju za tri godine od dospelosti svakog pojedinog davanja, kako je pravilno zaključio i obrazložio i drugostepeni sud, pa u skladu s tim i preinačio prvostepenu presudu, odbijajući dio zahtjeva obuhvaćenog zastarom, čemu se ne protivi ni tužiteljica (budući da nije revizijom pobijala drugostepenu odluku), a ni tužena koja se upravo pozvala na zastarjelost.

Zato ovdje, suprotno shvatanju prvostepenog suda, pri odlučivanju o prigovoru zastarjelosti potraživanja, nema mjesta primjeni odredbe člana 371. ZOO. Tom odredbom, naime, određen je opšti rok zastarjelosti. U tom roku zastarjevaju sva potraživanja, osim onih za koje odredbama ZOO ili drugim zakonom nije određen neki drugi rok zastarjelosti. U konkretnoj situaciji za predmetna potraživanja, kako je naprijed rečeno, određen je drugi rok zastarjelosti, odredbom člana 372. stav 1. ZOO, pri čemu valja reći da odredbama Zakona Federacije BiH, kao ni odredbama Zakona RS (kojima je konstituisano pravo tužiteljice na spornu naknadu) nije propisan neki drugi rok zastarjelosti tog potraživanja, pa se imaju primijeniti odredbe ZOO koje regulišu ovo pitanje.

Pored navedenog trogodišnjeg roka, odredbama ZOO je određen i rok zastarjelosti samog prava (odnosno zahtjeva za njegovo ostvarenje) iz koga potiču povremena potraživanja povjerioca (član 373. stav 1.). Tako će samo pravo iz koga potiču povremena potraživanja zastariti u roku od pet godina. Navedeni rok od pet godina počinje da se računa od momenta dospelosti najstarijeg neispunjenog potraživanja, poslije kojeg dužnik nije vršio davanja.

Obaveza izmirenja povremenih obaveza odnosno pravo povremenih potraživanja uspostavlja se na unaprijed neodređeni rok odnosno period i važi od dana konstituisanja

obaveze za ubuduće, bez ograničenja roka. Dok dužnik svoje obaveze izvršava rok zastarjelosti i ne počinje da teče. Tek kada prvi put dužnik ne izvrši svoje obaveze i nastavi kontinuirano da

ih ne vrši, povjeriocu će početi da teče rok zastarjelosti za njegovo potraživanje za izvršenje navedenih povremenih potraživanja, kao i rok za zastarjelost njegovog prava iz kojeg potiču povremena potraživanja. Tako će, od trenutka kada dužnik prestane da vrši svoje obaveze, potraživanje po navedenim povremenim obavezama zastariti u roku od tri godine, računajući od svake povremene obaveze, dok će samo pravo iz kojeg je povremeno potraživanje nastalo zastariti u roku od pet godina, računajući od istog trenutka kada je dužnik kontinuirano prestao da vrši svoje obaveze (a ne samo preskočio da vrši neke od dospjelih povremenih obaveza).

Posljedice zastarjelosti prava iz kojeg proističu povremena potraživanja izričito su regulisane odredbom člana 373. stav 2. ZOO. Zastari li pravo iz kojeg proističu povremena potraživanja, nestaje i pravni temelj zahtjevati njihovo ispunjenje, pa povjerilac gubi mogućnost zahtjevati ne samo buduća povremena davanja, nego i ona koja su dospjela prije ove zastarjelosti. Iznimka je samo pravo na zakonsko izdržavanje koje ne zastarjeva (stav 3. iste zakonske odredbe).

Kako je nesporno da je tuženi tužiteljici prestao plaćati predmetnu naknadu još 1992. godine, a u svakom slučaju ništa po tom osnovu nije platio od septembra mjeseca 2002. godine (od kada se traži plaćanje) i da je od tada do podnošenja tužbe (28.12.2010. godine) prošlo više od pet godina, došlo je do zastare prava iz kojeg proističu predmetna povremena potraživanja, na koju se pozvala tužena (član 360. stav 3. ZOO), i nastupanja posljedica propisanih odredbom člana 373. stav 2. ZOO.

Protok vremena u izvjesnim situacijama (kao ovdje) ima karakter pravne činjenice koja uzrokuje, nekad sticanje a nekad gubitak određenih prava. Oduvijek se, naime, dugotrajna neaktivnost titulara nekog prava izjednačavala sa gubitkom interesa da se to pravo ostvari i sankcionisala gubitkom tog prava u materijalnom smislu.

Dakle, tužiteljica je svojom neaktivnošću uzrokovala gubitak prava da traži isplatu predmetne naknade, slijedom čega je revizija tužene usvojena i pobijana presuda preinačena kao u izreci, na osnovu odredbe člana 250. stav 1. ZPP.

O troškovima postupka odlučeno je na osnovu odredbe člana 397. stav 2. u vezi sa članom 386. stav 1. i članom 387. ZPP.

S obzirom da je tužena u cjelini uspjela u sporu dosuđena joj je naknada troškova postupka prema opredjeljenom zahtjevu, a sastoje se od naknade na ime zastupanja po advokatu: za sastav odgovora na tužbu 2.000,00 KM; za zastupanje na šest ročišta na kojim je raspravljano o glavnoj stvari, ukupno 12.000,00 KM; naknada za vrijeme 420,00 KM (ukupno sedam sati, jer je samo ročište održano 03.12.2015. godine, trajalo duže od jednog sata); za sastav žalbe 3.000,00, te paušalna naknada od 25% u iznosu od 4.605,00,00 KM, što daje ukupan iznos od 23.025,00 KM, sve obračunato prema odredbi člana 2. Tar. br. 2, 9, i 12. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 68/05).

Tužitelj u priloženom troškovniku od 03.3.2017. godine, a ni kasnije, nije opredjelio visinu zahtjevanog troška takse na žalbu i trošak vještačenja po vještaku ekonomske struke (član 396. stav 1. i 2. ZPP), pa ti troškovi, kao ni troškovi prevoza vlastitim vozilom i troškovi sastava dva podneska (sastavljena neposredno prije ročišta, pa se njihov sadržaj mogao izložiti na ročištu, za koju radnju je već priznata naknada), nisu dosuđeni, jer ovi posljednji i nisu bili nužni za vođenje parnice (član 387. stav 1. ZPP). Pored toga, tužena nije, kako propisuje odredba člana

396. stav 1. ZPP, stavila prijedlog da se obaveže tužiteljica da joj naknadi troškove revizionog postupka, pa ni taj trošak nije dosuđen, bez obzira što je uz reviziju priložen troškovnik.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić